

Socialinis ir istorinis teisingumas Lietuvoje: etninė ir generacijų dimensija

Projekto trukmė: 2016 04 01– 2018 12 31

Projekto vadovė: dr. vyr. m. d. Neringa Klumbytė (docentė, Majamio universitetas, JAV)

Projekto vykdytojai: dr. vyr. m. d. Neringa Klumbytė, dr. vyr. m. d. M. Frėjutė-Rakauskienė, dr. vyriaus. m. d. A. Marcinkevičius, dr. vyr. m. d. K. Šliavaitė, J. Koliato.

Projektas vykdomas pagal Lietuvos mokslo tarybos Valstybinę lituanistinių tyrimų ir sklaidos 2016-2024 metų programą.

PROJEKTO SANTRAUKA

Projekto tikslas – atskleisti, kaip skirtingų generacijų ir skirtingų tautybių (lietuviai ir rusai) Lietuvos gyventojai patiria ir suvokia socialinį ir istorinį teisingumą. Remdamiesi ankstesniais šio projekto autorių ir kitų mokslininkų tyrimais, socialinį teisingumą siejame su atskirties išgyvenimais, susijusiais su žmogaus teisėmis ir lygiomis galimybėmis bei individualiomis atskirties patirtimis, kurios atskleidžia socialinį, ekonominį ir politinį piliečių nesaugumą. Istorinis teisingumas – tai socialinės atskirties patyrimas ir suvokimas istoriniame kontekste, išreikštas per individualų santykį su šalies praeitimi bei 2014-2016 metų (tyrimo laikotarpis) politiniais, ekonominiais ir socialiniais procesais.

Šis tyrimas taikys kokybiškai naują teorinę prieigą analizuojant etninių santykių problematiką daugiakultūrinėje Lietuvos visuomenėje. Pastarąjį dešimtmetį etninių santykių raidos tyrimai atliekami taikant adaptacijos teorijas etninių grupių socialinės integracijos analizei. Socialinio ir istorinio teisingumo teorinė prieiga leis pažvelgti į etniškumo problematiką kintančių socialinių, ekonominių bei politinių procesų kontekste, kuriame teisingumo sampratos įvairiai pasiskirsto tarp skirtingų tautybių atstovų (lietuvių ir rusų) bei įvairiai persipina su tarptautiniu ar valstybės lygio teisingumo diskursais.

Tyrimų sieksime atsakyti į svarbius teorinius klausimus: kaip formuojasi santykis tarp etniškumo, atskirties ir socialinio bei istorinio teisingumo patirčių ir sampratų; kada teisingumas vienos etninės grupės ar individų atžvilgiu tampa neteisingumu kitos grupės individų atžvilgiu; kaip atskirties ir teisingumo patirtys pasiskirsto tarp skirtingo amžiaus, lyties, socialinio statuso individų; kaip socialinės atskirties patirtys persipina su istorinio teisingumo sampratomis. Kokybinis tyrimas bus atliekamas Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje ir Visagine.